

LES ARRELS

PLANTA -1

VERSIÓ DE LECTURA FÀCIL

Museu de les Cultures
del Vi de Catalunya

VINSEUM

Viatge en el temps, a la recerca dels orígens del VINSEUM i del Penedès

El VINSEUM va engegar a principis del segle xx (20), perquè algunes persones tenien moltes ganes de saber-ho tot sobre l'origen de Vilafranca i el Penedès. Però, per entendre què és el VINSEUM, cal mirar molt més enrere; cal fer un viatge en el temps de 16 milions d'anys.

1. Les arrels del VINSEUM

Aquest museu no sorgeix del no-res;
té uns orígens que es remunten molts anys enrere.
El seu contingut és únic,
i, gràcies al museu, aquest contingut s'ha pogut conservar i difondre.
Són col·leccions que ens conviden a viatjar milions d'anys enrere,
quan el mar cobria aquesta terra, el Penedès.

» Si en vols més informació, pots mirar el vídeo.

2. Les arrels del Penedès

El Penedès és un territori amb molta història.

Va més enllà de les actuals comarques de l'Alt Penedès i el Baix Penedès.

És un territori especial, perquè està situat en una zona estratègica

i té molta activitat relacionada amb la indústria i, sobretot, amb el vi.

3. Rebobinem el temps

El Penedès ha estat una terra de prínceps ambiciosos, pagesos intel·ligents, gent molt lluitadora, dones rebels i fotògrafs incansables.

A través de 15 vitrines, podràs conèixer diverses històries del passat.

El medi, la casa de tots

Al Penedès no sempre hi ha hagut tantes vinyes.

El treball dels homes i les dones que han viscut en aquesta terra l'ha anat transformant al llarg dels segles.

Les modificacions en el paisatge també han fet que ara hi visquin uns altres ocells.

La democràcia es defensa al carrer

Al Penedès hi han viscut persones valentes i lluitadores, que van defensar la democràcia durant el franquisme i també durant els primers anys de la democràcia.

Una d'elles va ser Montserrat Junyent i Parera, una dona molt compromesa amb la justícia social i amb els drets dels treballadors i les treballadores.

Avenços socials i ferides de guerra

La Segona República espanyola va començar l'any 1931 i va acabar l'any 1939, i va portar transformacions molt ràpides i intenses, però que no van durar gaire, perquè l'any 1936 un grup de militars feixistes va començar una guerra contra la República.

La guerra va durar 3 anys, els feixistes van guanyar i la República es va acabar.

Llavors va començar una dictadura que va durar gairebé 40 anys, fins al 1975.

Va ser una època molt dura i de pèrdua de drets, però també hi va haver moltes persones que es van organitzar per recuperar la democràcia.

A Vilafranca hi ha molts testimonis d'aquesta etapa.

De qui és la terra?

El Penedès va ser el centre de la lluita dels rabassaires, pagesos que treballaven una terra que no era propietat seva.

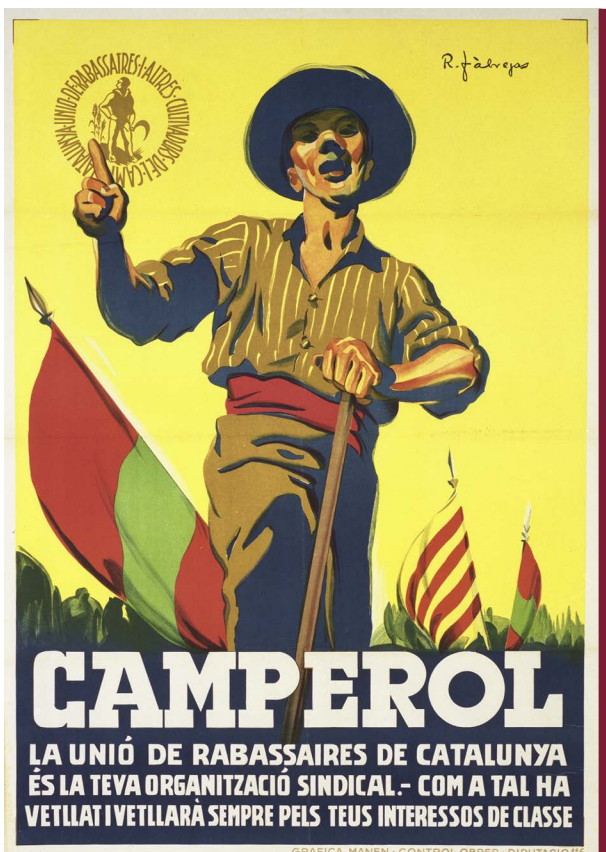
La lluita va ser entre els rabassaires i els propietaris de les terres sobre les condicions del seu contracte i els drets sobre la terra que tenia cada part.

El contracte deia que els pagesos podien cultivar la terra si pagaven un lloguer, però que havien de tornar-la si les vinyes es morien.

El problema va venir quan va arribar la fil·loxera, un insecte que va matar moltes vinyes.

Això va fer que tots els pagesos rabassaires haguessin de tornar la terra de cop.

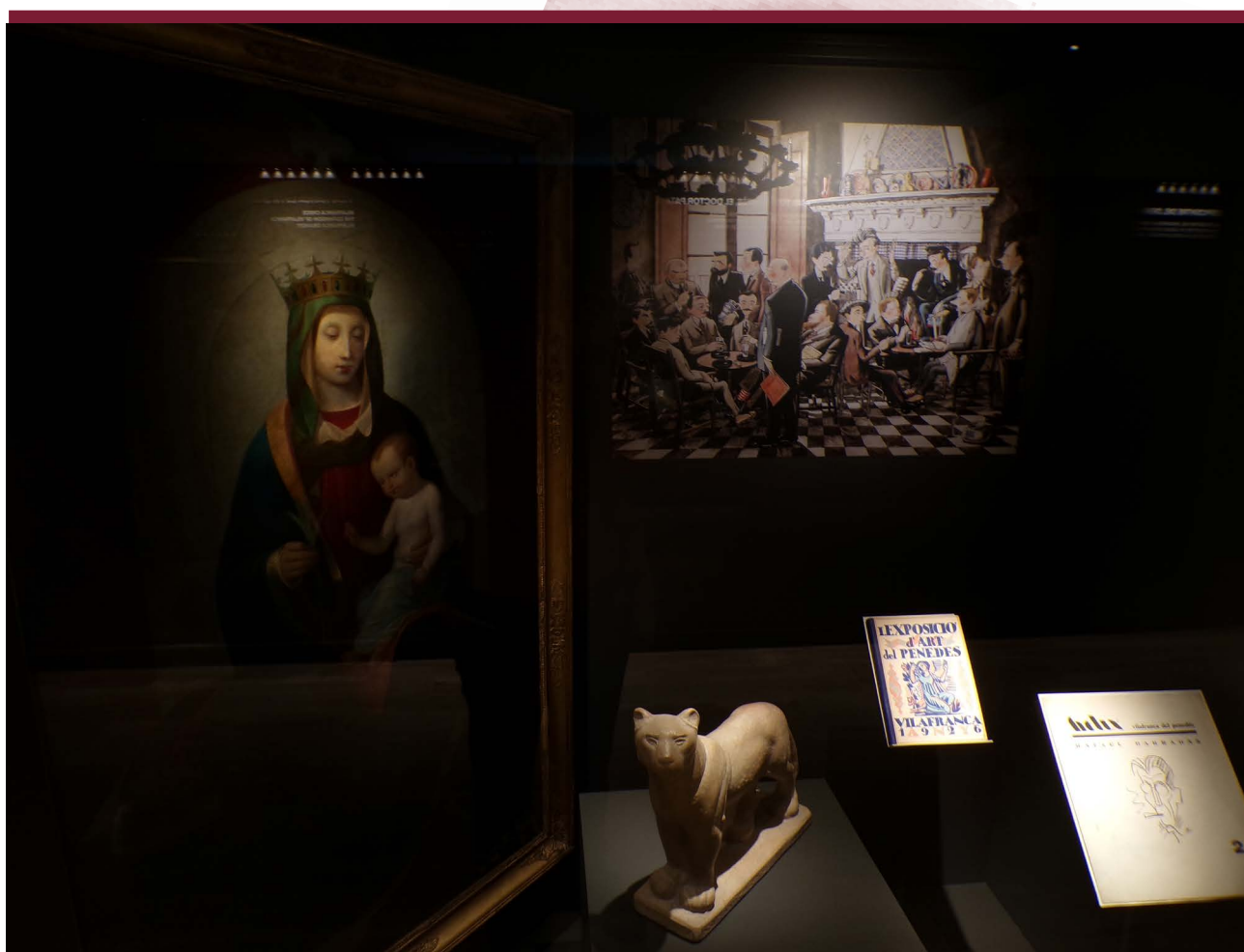
Els rabassaires es van organitzar per defensar els seus drets, però les lleis, sovint, afavoreixen els interessos dels propietaris.

» Cartell de la Unió de Rabassaires i altres cultivadors del Camp de Catalunya. Any entre 1936 i 1939.

La salvaguarda del patrimoni

L'any 1926, el collectiu Niu d'Art va fer la primera exposició d'art a Vilafranca. El seu objectiu era fer un museu permanent per conservar les obres d'art i la cultura de la zona del Penedès.

La primera història gràfica

Adolfo Lara Pacheco va fotografiar moltíssima gent de Vilafranca i de la resta de la comarca a principis del segle xx (20): homes i dones, rics i pobres, comerciants, pagesos, militars... Les seves fotografies són molt importants, perquè ens mostren com eren la vida i la societat en aquella època.

Vilafranca es fa gran

A la segona meitat del segle XIX (19),
va arribar el ferrocarril a Vilafranca.

D'aquesta manera,

Vilafranca va començar a comerciar dins i fora del país.

Un dels negocis més importants era el vi.

Algunes famílies riques, com els Soler,

van ajudar a ampliar i a modernitzar la ciutat,

urbanitzant zones noves i construint-hi habitatges.

El quadre de la vitrina és un retrat d'Amàlia Soler,
hereva de les propietats de la família Soler.

Amb tots vostès, el doctor Patata

Manuel Barba i Roca va ser una persona molt compromesa amb el progrés científic i social,

que creia en la ciència per millorar la societat.

Gràcies a ell, la patata es va convertir en un menjar habitual, perquè abans molt poca gent en consumia en aquesta zona.

El centre del desenvolupament urbà

La ciutat de Vilafranca es va començar a formar entre els segles xv (15) i xvii (17), al voltant del lloc on som ara.

En aquests carrers hi havia els gremis d'artesans, que eren organitzacions de treballadors que es dedicaven al mateix ofici.

Avui en dia, molts d'aquests oficis ja no existeixen.

De terra de marca a Vilafranca capital

Olèrdola és un municipi molt proper a Vilafranca. Al segle XI (11), Olèrdola era molt important perquè feia frontera amb els territoris musulmans. Però, quan els musulmans es van retirar cap al sud, Olèrdola va perdre importància i Vilafranca es va convertir en la ciutat més important de la zona, amb una vila murallada, una cort i un palau reial.

Roma deixa empremta

L'Imperi romà va deixar una influència molt forta a la zona. Els romans van imposar una nova manera de fer, de pensar, de parlar, d'organitzar la societat i el territori.

»» Fragment de mosaic romà.

La revolució del ferro

El ferro va revolucionar aquesta terra.

Quan el ferro es va començar a fer servir per construir armes, eines i altres objectes, l'organització de la societat també va canviar.

Conservem alguns objectes, com ara espases i sivelles, que mostren que, en aquella època, al Penedès hi havia alguns homes més poderosos que altres i que dominaven el poble mitjançant el prestigi i el poder.

Comerç en el neolític

El neolític va començar cap a l'any 4.500 abans de Crist i va acabar cap a l'any 2.500 abans de Crist.

Al Penedès s'han trobat restes antigues que demostren que al neolític ja hi vivia gent, i que s'intercanviaven eines i materials amb territoris llunyans. Van ser els primers pagesos.

Crear eines ens fa humans

El paleolític va començar fa més de 2 milions d'anys i va acabar fa uns 8.000 anys.

Les restes paleolítiques que hem trobat demostren que l'ésser humà ja tenia la capacitat de crear eines per adaptar-se a l'entorn.

Les eines paleolítiques semblen molt simples, però són molt importants per a l'evolució humana perquè són les primeres eines de la història: la falç, l'aixada, la destral...

Quan el Penedès era mar

Fa 16 milions d'anys, aquesta terra estava coberta de mar.

En aquest període es va formar el relleu i el paisatge d'aquest territori.

A més, hi vivien animals fascinants,

com els sirenis (fotografia i fòssil número 1 de la vitrina).

4. Un passeig pel rebost

Aquest museu té un rebost ple d'objectes, imatges, paraules, sons..., que formen colleccions de tota mena.

Tot això es guarda per tal de conservar-ho en bones condicions, però també per donar-ho a conèixer a tothom.

Perquè conèixer els objectes del passat ens ajuda a comprendre'l.

» Pots fer servir les pantalles tàctils per veure les colleccions.

5. El futur dels museus i els museus del futur

T'has preguntat mai per a què serveix un museu?

Un museu no és un temple.

Ni una collecció de trastos vells.

Tampoc no és un aparador.

Les exposicions són una petita selecció de tot el que hi ha en un museu.

Amb tots vostès, el sireni

Si mires cap amunt, pots veure la reproducció exacta d'un sireni que va viure en aquest territori fa uns 16 milions d'anys, quan el Penedès estava cobert pel mar.

La reproducció s'ha fet a partir del fòssil de la vitrina que hem vist abans.

Un fòssil és la marca que deixa un cos en una roca després que passin milers d'anys, o fins i tot milions d'anys.

Un sireni és un mamífer que viu a l'aigua, respira a l'aire i s'alimenta de vegetals.

Aquest exemplar fa uns 4 metres de llarg i pesa 927 quilos.

Avui dia, encara hi ha sirenis,

però el que va deixar aquest fòssil era d'una espècie que es va extingir fa molts anys.

El fòssil es va descobrir l'any 1869 a Olèrdola.

El VINSEUM el conserva des de fa gairebé 90 anys.

Notícia del palau reial

Al segle XIII (13), Vilafranca ja tenia un palau reial.
Era una de les residències dels comtes del Casal de Barcelona.
Estava situat al lloc on som ara.

Aquests arcs que ara veieu formaven part del palau.
Es van descobrir l'any 2010,
durant les excavacions que es van fer per construir l'auditori.
Havien quedat enterrats durant molts anys.
Segurament, aquest era un espai interior del palau
que servia de magatzem i de cuina.

Esperem que gaudeixis de la visita!

Museu de les Cultures del Vi de Catalunya

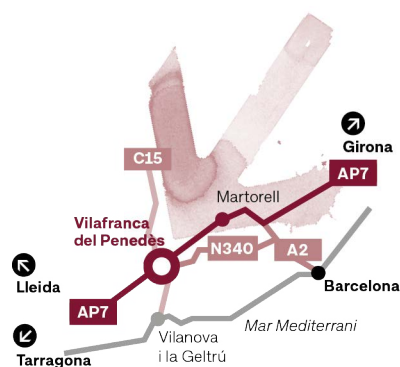
Plaça Jaume I, 1-5

08720 Vilafranca del Penedès

+34 93 890 05 82

vinseum@vinseum.cat

www.vinseum.cat

Text: VINSEUM Museu de les Cultures del Vi de Catalunya

Adaptació a Lectura Fàcil: Gemma Pimenta i Elisabet Serra
(Associació Lectura Fàcil)

Maquetació: Carme Guiral

Fotografies: VINSEUM Museu de les Cultures del Vi de Catalunya

Museu de les Cultures
del Vi de Catalunya

VINSEUM

Text de Lectura Fàcil